

Budsjett og økonomiplan 2023-2026

Vedtatt av representantskapet 25.11.22

Innhold

Innhold	2
Representantskapets vedtak	3
Brann- og redningssjefens innledning	5
Om budsjettdokumentet.....	6
Budsjettforutsetninger	6
Driftsbudsjettet	7
Driftsinntekter	7
Driftsutgifter	9
Finansposter	10
Brutto og netto driftsresultat	11
Disponering av netto driftsresultat	11
Kapitalbudsjettet	12
Investeringsprosjekter.....	12
Finansiering av investeringene.....	14
Gjeldsutvikling.....	14

Representantskapets vedtak

1. Representantskapet vedtar regulering av driftstilskudd fra eierne med kommunal deflator fra vedtatt statsbudsjett, i samsvar med selskapsavtalen.
2. Selskapet finner inndekning for økte lønnskostnader og rentekostnader innenfor egne rammer.
3. Driftsbudsjett og økonomiplan for perioden 2023-2026 vedtas etter følgende tabell:

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-2 996	-2 250	-5 195	-5 695	-5 695	-5 695
Refusjoner	-80 466	-99 691	-154 090	-166 637	-167 011	-167 413
Overføringer	-2 659	0	-500	-700	-700	-700
Andre driftsinntekter	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	-86 121	-101 941	-159 785	-173 032	-173 406	-173 808
Driftsutgifter						
Lønn inkl. sosiale utgifter	60 284	76 562	128 812	134 892	133 748	133 748
Kjøp av varer og tjenester	21 070	19 365	22 490	19 590	19 440	19 290
Overføringer	2 659	4 200	5 090	5 090	5 090	5 090
Kalkulatoriske avskrivninger	4 096	6 120	7 967	13 007	14 467	15 221
Andre driftsutgifter	0	0	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	88 110	106 247	164 359	172 578	172 745	173 349
Driftsresultat	1 989	4 306	4 575	-454	-661	-458
Finansposter						
Renteinntekter	-127	0	-1 000	-500	-300	-300
Renteutgifter	12	218	2 477	6 987	6 962	6 782
Avdrag på lån	0	820	1 847	6 887	8 347	9 101
Netto finansutgifter	-115	1 038	3 324	13 373	15 009	15 583
Motpost kalkulatoriske avskrivninger	-4 096	-6 120	-7 967	-13 007	-14 467	-15 221
Ordinært resultat (før interne finansieringstransaksjoner)	-2 222	-775	-68	-87	-119	-96
Interne finansieringstransaksjoner						
Avsetninger	2 217	754	18	37	69	46
Bruk av tidligere avsetninger	0	0	0	0	0	0
Brukt til finansiering av utgifter i kapitalregnskapet	5	21	50	50	50	50
Regnskapsmessig resultat (etter interne finansieringstransaksjoner)	0	0	0	0	0	0

4. Kapitalbudsjett med økonomiplan for perioden 2023-2026 vedtas etter følgende tabell:

<i>Tall i 1000 kroner</i>	<i>Regnskap 2021</i>	<i>Budsjett 2022</i>	<i>Budsjett 2023</i>	<i>Budsjett 2024</i>	<i>Budsjett 2025</i>	<i>Budsjett 2026</i>
Investeringsutgifter						
Investeringer i varige driftsmidler	52 443	83 543	172 300	12 175	19 813	10 243
Kjøp av aksjer og andeler	5	21	50	50	50	50
Sum investeringer	52 448	83 564	172 350	12 225	19 863	10 293
Finansiering						
Bruk av lån	8 993	56 845	123 730	8 930	15 640	8 184
Salg av varige driftsmidler/fast eiendom	0	1 000	1 300	800	200	0
Tilskudd og refusjoner vedrørende investeringer	42 026	11 243	16 000	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	1 424	14 455	31 270	2 445	3 973	2 059
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Bidrag fra årets driftsbudsjett/-regnskap	5	21	50	50	50	50
Netto avsetninger	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	52 448	83 564	172 350	12 225	19 863	10 293

5. Lånoptak for 2023 vedtas etter følgende tabell:

<i>Tall i 1000 kroner</i>	<i>Regnskap 2021</i>	<i>Budsjett 2022</i>	<i>Budsjett 2023</i>	<i>Budsjett 2024</i>	<i>Budsjett 2025</i>	<i>Budsjett 2026</i>
Lånoptak	10 920	56 845	123 730	8 930	15 640	8 184
Avdrag	0	-820	-1 847	-6 887	-8 347	-9 101
Gjeldsutvikling	10 920	66 945	188 828	190 872	198 165	197 248

6. Tilskudd til Sør-Øst 110 IKS skal ikke være en del av budsjettet til Grenland brann og redning. Representantskapet ber styret om å beregne hvor mye tilskuddet utgjør per kommune i dagens budsjett- og økonomiplan, og redusere foreslått driftstilskudd per eierkommune tilsvarende (hensyntatt i tabell under punkt 3).
7. Representantskapet ber styret om en vurdering av selskapsavtalens bestemmelse om å bruke deflator fra statsbudsjettet som grunnlag for å fastsette endring i driftstilskudd fra eierkommunene. Vurderingen må inneholde fordeler og ulemper med dagens ordning, beregning av økonomiske konsekvenser og eventuelt forslag til ny løsning.

Brann- og redningssjefens innledning

Dette budsjettdokumentet viser årsbudsjettet for Grenland brann og redning IKS sitt tredje driftsår, og økonomiplan for de tre påfølgende årene.

Siden oppstarten i 2021 har selskapets budsjettforutsetninger endret seg vesentlig. Vi startet opp med tre eierkommuner første driftsår, og har siden det vært i omstilling og utvidet med to nye eierkommuner. Kragerø brannvesen trådte inn i selskapet fra 1. januar 2022, og Skien brann- og feievesen blir en del av selskapet fra 1. januar 2023. Vi har gått fra å være 113 ansatte ved oppstart til 186 ansatte fra 2023. Målt i hoder er dette en utvidelse med 65 %, målt i hele stillinger er utvidelsen på knappe to år på hele 80 %! Årsbudsjettet er nesten doblet, fra 88,1 til 171,5 millioner kroner.

Utviklingen har vært krevende å håndtere for et selskap som i utgangspunktet er bemannet for drift. Vi synes likevel selv at dette har gått ganske bra, og tilbakemeldingene fra de ansatte viser at de i stor grad er fornøyde. Nå gleder vi oss til å «gå inn for landing», og få fokusere på utviklingen av selskapet sammen med alle våre flotte ansatte.

I tillegg til omstilling har de siste to årene også vært preget av pandemi og krig, med påfølgende sterk lønns- og prisvekst. Selv om kostnadene våre har økt vesentlig har ikke inntektene fulgt med i samme grad. Dette skyldes at årlig driftstilskudd fra eierkommunene etter selskapsavtalen skal oppjusteres med forventet deflator fra høstens statsbudsjett, og ikke korrigeres selv om utviklingen i deflator viser seg å være vesentlig annerledes. Historisk utvikling av deflator før pandemien tilsa at dette skulle være en god måte å regulere kommunenes eierbidrag på – noen år ville selskapet fått litt lavere inntekter enn man skulle hatt, og noen år litt høyere. Utslagene ville, med daværende budsjettstørrelse, ikke vært på mer enn maks 0,5 millioner per år. For 2021 ble selskapets inntekter fra eierkommunene justert med 2,7 %, som var anslaget i statsbudsjettet for året. Mot slutten av 2021 forventet regjeringen at faktisk vekst skulle bli på 3,3 %, og etter årets slutt beregnet SSB at faktisk vekst havnet på hele 4,3 % (TBU-rapport juni 2022). For 2022 er bildet vesentlig forverret sett fra selskapets side, med en budsjettjustering på 2,5 % iht. statsbudsjettet. Regjeringens anslag i statsbudsjettet for 2023 er at faktisk vekst i deflator for 2022 vil ende på 5,3 %. Til sammen på disse to årene utgjør forskjellen i beregnet og faktisk deflator et inntektstap for selskapet på 3,3 millioner kroner, noe som tilsvarer nesten hele beløpet kommunene var forespeilet at selskapet skulle spare inn i løpet av en tiårsperiode. Administrasjonen jobber med kostnadskutt og endring i rutiner for å kunne håndtere dette, og både ansatte og tillitsvalgte viser stor forståelse og vilje til å gjøre endringer for å tilpasse driften etter de økonomiske forutsetningene.

I tillegg til at inntektene våre de siste to årene ikke har dekket faktisk lønns- og prisvekst er det for 2023 og videre andre faktorer som gir store utslag i budsjettet vårt, og som gjør at vi nå må snu oss til eierkommunene og be om at eierbidraget justeres. Det er viktig å presisere at dette er merkostnader som ikke skyldes at kommunenes brannvesen nå er organisert i et IKS, men kostnader som også ville truffet de kommunale brannvesenene. Disse tre enkeltfaktorene er alle nærmere beskrevet i budsjettdokumentet, men kan kort oppsummeres som økt eierbidrag til Sør-Øst 110 IKS, vesentlige endringer i lønnsstillegg for ubekvem arbeidstid og stor renteøkning.

Til tross for utfordringene beskrevet over, har vi klart å få til et budsjett og en økonomiplan i balanse. Med stort fokus på økonomistyring fremover mener vi at dette er et realistisk budsjett som vil sikre utviklingen av enda bedre beredskapstjenester for eierkommunene våre.

Morten Meen Gallefos
Brann- og redningssjef

Om budsjettdokumentet

Budsjett og økonomiplan 2023-2026 er satt opp i henhold til forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper. Det er basert på de budsjettprinsipper som følger av kommuneloven og forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper.

Budsjettdokumentet skal inneholde både en fireårig økonomiplan og et årsbudsjett for kommende budsjettår. Det fullstendige årsbudsjettet skal bestå av et driftsbudsjett og kapitalbudsjett. I dette dokumentet er årsbudsjettet for 2023 vist som det første året i økonomiplanen.

Årsbudsjettet og økonomiplanen og skal vise representantskapets prioriteringer og bevilgninger, og de målene og premissene som årsbudsjettet og økonomiplanen bygger på. De skal også vise utviklingen i selskapets økonomi, gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Budsjett og økonomiplan for 2023-2026 bygger på vedtatt selskapsavtale og erfaringstall fra selskapets to første driftsår. Alle tall presenteres i 2023-kroner, og alle tabeller i dokumentet inneholder tall i hele tusen kroner. Inntekter og positive resultater presenteres med minus som fortegn.

I dette budsjettdokumentet er virkningen av inntreden av Skien brann- og feievesen tatt inn. Representantskapets føringer i sak 03/21 har vært styrende for beregning av eiertilskudd fra Skien kommune: *«Representantskapet ber styret om å legge til rette for en inntreden som medfører like god eller bedre beredskap for disse kommunene, til en pris som står i forhold til hva kommunene i dag betaler for sitt brannvesen. Felleskostnader og nødvendige investeringer må tas med i regnestykket.»*

Budsjettforutsetninger

Beregningene bak dette budsjettdokumentet bygger på følgende forutsetninger:

- Deflator er beregnet etter anslag i statsbudsjettet for 2023 med 3,7 %
- Lønnsveksten er i henhold til samme dokument beregnet til 4,2 %
- Basert på dagens rente på selskapets lån er rentekostnadene i økonomiplanperioden estimert til 3,7 %.
- Pensjonskostnaden er estimert til 13,0 %

Fra og med 1. januar 2023 vil Skien brann- og feievesen være en del av selskapet. Nytt organisasjonskart er ved fremleggelsen av dette budsjettdokumentet enda ikke vedtatt, og det er derfor laget uten hensyn til fremtidig organisering i eventuelt nye avdelinger.

Det vil kunne være noen justeringer mot Skien kommune som ikke er klart før nærmere inntreden. Dette gjelder i hovedsak investeringer budsjettet i Skien kommune i 2022, som ikke er gjennomført/levert før tidspunkt for inntreden. Hvis dette skulle bli en realitet må også kapitalkostnader på disse investeringsprosjektene legges inn i driftstilskuddet fra kommunen. Styret vil i så tilfelle snarest legge frem forslag til budsjettendringer for representantskapet.

Endelig beløp på overføring av eiendeler tilhørende Skien brann- og feievesen vil ikke være klart før kommunen har avlagt sitt årsregnskap, men vi har gjort et estimat. Det kan derfor bli behov for en budsjettjustering på et senere tidspunkt slik at overføring og avskrivninger blir mest mulig riktige i budsjettet.

Driftsbudsjettet

Tabellen under viser forslag til driftsbudsjett for perioden 2023-2025 sortert på typer av inntekter og utgifter. Referansekolumnene i grått viser regnskapstall for 2021 og budsjett for 2022. De store endringene i beløp på de ulike postene skyldes i hovedsak at Kragerø brannvesen trådte inn i selskapet fra 1. januar 2022, mens Skien brann- og feievesen blir en del av selskapet fra 1. januar 2023.

Tall i 1000 kroner

	R 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025	B 2026
Driftstilskudd	-68 404	-85 333	-132 214	-142 890	-142 952	-143 409
Selvkostinntekter	-10 012	-14 357	-21 876	-23 747	-24 059	-24 004
Refusjoner	-1 001	0	-500	-700	-700	-700
Andre inntekter	-6 704	-2 250	-5 195	-5 695	-5 695	-5 695
Sum inntekter	-86 121	-101 941	-159 785	-173 032	-173 406	-173 808
Lønn inkl. sosiale utgifter	60 284	76 562	128 812	134 892	133 748	133 748
Faste driftskostnader	18 259	15 605	18 730	18 880	18 880	18 880
Variable driftskostnader	5 470	7 960	8 850	5 800	5 650	5 500
Avskrivninger	4 096	6 120	7 967	13 007	14 467	15 221
Sum driftsutgifter	88 110	106 247	164 359	172 578	172 745	173 349
Brutto driftsresultat	1 989	4 306	4 575	-454	-661	-458
Renteinntekter	-127	0	-1 000	-500	-300	-300
Renteutgifter	12	218	2 477	6 987	6 962	6 782
Avdrag på lån	0	820	1 847	6 887	8 347	9 101
Netto finansutgifter	-115	1 038	3 324	13 373	15 009	15 583
Motpost avskrivninger	-4 096	-6 120	-7 967	-13 007	-14 467	-15 221
Netto driftsresultat	-2 222	-775	-68	-87	-119	-96

Tabell nr. 1, Driftsbudsjett fordelt på typer av inntekter og utgifter

Driftsinntekter

Driftstilskudd fra eierkommunene

Årlig driftstilskudd fra eierkommunene fastsettes av representantskapet i henhold til bestemmelsene i selskapsavtalens § 2-3. Driftstilskuddet reguleres årlig med kommunal deflator fra vedtatt statsbudsjett. Eventuelle andre endringer i driftstilskuddet skal fremmes som egen sak i eierkommunene før de innarbeides i selskapets budsjett og økonomiplan.

Årets statsbudsjett ble fremlagt 6. oktober, og ga en deflator for 2023 på 3,7 %. Eiertilskuddet fra den enkelte eierkommune er justert opp tilsvarende. Ut over dette er det behov for justeringer i eierbidraget som først er identifisert i løpet av den senere tid, og derfor ikke er sendt som egne saker til eierkommunene. Dette er alle saker hvor selskapet selv ikke har noen påvirkningsmulighet, men hvor forutsetningene for selskapets kostnader er vesentlig endret:

- Ved sentrale lønnsforhandlinger for 2022 ble partene enige om en stor økning i kvelds- og nattillegg, samt tillegg for arbeid på lørdager og søndager. De økte tilleggene får virkning fra 1. januar 2023, og gir en merkostnad for dagens eierkommuner på om lag 1,2 millioner kroner. Merkostnaden for Skien kommune, som skal tre inn i selskapet, er beregnet til 0,9 millioner kroner. Konsekvensene av forhandlingsresultatet er nærmere omtalt under kapittel om lønnsutgifter.
- Som følge av Covid19, krig i Ukraina, svekket krone og høy inflasjon er styringsrenta vesentlig økt den senere tid. Da budsjettet for perioden 2022-2025 ble lagt var selskapets rentesats på 1,5 %. Denne er nå økt til 3,7 %, og forventes å stige ytterligere i løpet av

året. Det er lagt inn en økning i eiertilskudd fra dagens eierkommuner på 1,3 millioner kroner for 2023, økende i løpet av økonomiplanperioden. Endringen er nærmere omtalt under kapittelet om finanskostnader.

Representantskapet har vedtatt at driftstilskuddet fra eierkommunene justeres med deflator.

I tillegg til ovenstående må eiertilskuddet økes tilsvarende hver eierkommune sin andel av driftstilskuddet til Sør-Øst 110 IKS, som utbetales fra GBR. Størrelsen på dette tilskuddet fastsettes først i deres representantskapsmøte 20. oktober, og er foreløpig ikke lagt inn i økonomiplanen for GBR. Styret i Sør-Øst 110 har foreslått et økt tilskudd som tilsvarer om lag 10 kroner per innbygger.

Representantskapet har vedtatt at tilskudd til Sør-Øst 110 IKS ikke skal være en del av budsjettet til Grenland brann og redning. Driftstilskudd fra dagens eierkommuner er derfor redusert med 3,72 millioner kroner, som i stedet skal overføres direkte fra eierkommunene til Sør-Øst 110 IKS.

Beregnet driftstilskudd for årene 2023-2026 er lagt inn i 2023-tall, og vises i tabellen under.

Tall i 1000 kroner

	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025	B 2026
Bamble	12 964	12 642	20 268	20 268	20 268
Drangedal	5 658	5 633	5 908	5 908	5 908
Kragerø	15 218	15 188	16 041	16 041	16 041
Porsgrunn	51 493	51 308	52 846	52 846	52 846
Skien	0	47 443	47 826	47 889	48 345
Sum	85 333	132 214	142 890	142 952	143 409

Tabell nr. 2, Driftstilskudd fra eierkommunene

Å regulere eiertilskuddet kun basert på deflator fra statsbudsjettet som legges frem i oktober hvert år har hittil vært en dårlig løsning for selskapet. For 2021 utgjorde differansen mellom anslag i statsbudsjettet for året, altså det vedtatte grunnlaget for selskapets inntektsvekst, og anslaget i statsbudsjettet for 2022, om lag 400.000 kroner i lavere inntekter. Etter årets slutt er faktisk deflator beregnet å være enda høyere, sånn at reell «innsparing» for kommunene/lavere kostnadsdekning for GBR i 2021 ble på om lag 1 million kroner.

For 2022 er bildet vesentlig forverret sett fra selskapet sin side, med en differanse mellom forslaget til statsbudsjett som ga deflator på 2,5 %, og forventningene i statsbudsjettet for 2023 som sier at veksten i 2022 ser ut til å bli på 5,3 %. Med også Kragerø inne som deltaker utgjør dette om lag 2,3 millioner kroner i økte kostnader som selskapet ikke får dekket inn av eierkommunene. Dette er en vesentlig del av forklaringen på selskapets stramme økonomi i 2022.

På to år har altså eierkommunene har gitt selskapet totalt 3,3 millioner mindre i tilskudd enn hva som ville vært tilfellet om eierbidraget hadde vært justert med endringene i forventet deflator gjennom året. Dette er et etterslep selskapet drar med seg videre, altså en varig innsparing.

Selvkostinntekter

Selskapet utfører tjenester innen feiing og tilsyn for eierkommunene. Feiing og tilsyn er et selvkostområde, som betyr at alle utgifter kan dekkes inn gjennom gebyrinntekter. Budsjettet på området er basert på erfaringstall fra selskapets to første driftsår, samt videre planer. Inntekter på selvkostområdet skal dekke disse utgiftene.

Det er kommunene selv som krever inn gebyr for feiing og tilsyn fra sine innbyggere. Selskapet fakturerer den enkelte eierkommune basert på kostnader knyttet til disse oppgavene. Det gjøres årlig avregning på første faktura etter regnskapsavleggelsen, sånn at et eventuelt avvik mellom selvkostregnskapet og hva som er fakturert korrigeres. På denne måten vil et eventuelt selvkostfond bli liggende i eierkommunen og ikke i selskapet.

Det er utarbeidet en selvkostkalkyle for 2023, som beregner gebyrnivå for den enkelte kommune og den enkelte abonnent (helårs- og fritidsboliger). Denne kalkylen er delt med eierkommunene, og kan brukes i deres budsjetter som grunnlag for kommunale avgifter.

Tabellen under viser en oppstilling av utgiftene på feiing og tilsyn, som igjen danner grunnlaget for selvkostinntektene.

Tall i 1000 kroner

	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025	B 2026
Lønnskostnader	11 044	17 329	17 329	17 329	17 329
Driftskostnader	3 000	3 997	4 147	4 147	4 147
Finanskostnader	313	430	2 151	2 463	2 408
Kostnadsdekning fra Siljan kommune	0	120	120	120	120
Sum kostnader selvkost	14 357	21 876	23 747	24 059	24 004
Sum inntekter selvkost	-14 357	-21 876	-23 747	-24 059	-24 004

Tabell nr. 3, Grunnlag for selvkostinntekter

Andre inntekter

Selskapets øvrige inntekter kommer fra salg av tjenester, samt refusjoner fra andre. Dette er en liten post i budsjettet, da tjenester innenfor brann og redning i hovedsak ytes gratis. Budsjettbeløpene er basert på erfaringstall fra selskapets to første driftsår, samt inntekter for Skien brann- og feievesen senere år.

Tall i 1000 kroner

	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025	B 2026
Sør-Øst 110 og Alarmsentralen Skien	1 300	1 735	1 735	1 735	1 735
Beredskapsavtale med Siljan kommune	0	1 785	1 785	1 785	1 785
Refusjon IUA, RVR, skogbranntropper etc.	850	1 205	1 705	1 705	1 705
Andre inntekter	100	470	470	470	470
Andre inntekter	2 250	5 195	5 695	5 695	5 695

Tabell nr. 4, Andre inntekter

Driftsutgifter

Lønn og sosiale utgifter

Lønnsbudsjettet er satt opp med bakgrunn i faktisk lønn for alle ansatte, samt forventet lønnsoppgjør for 2023. Den store økningen skyldes i hovedsak inntreden av Skien brann- og feievesen fra 1. januar 2023. Det er lagt til grunn noe lønnsharmonisering som følge av inntreden, for å sørge for lik lønn for likt arbeid iht. trygghetsavtalen. For øvrig har kostnadene økt med om lag 1,2 millioner knyttet til endringer i tillegg for arbeid på kveld/natt og lørdager og søndager. Helårseffekt av lønnsoppjøret for 2022 for ansatte i kapittel 4 utgjør om lag 1 million kroner.

Lønnsbudsjettet øker vesentlig fra 2024 som følge av ny brannstasjon i Bamble med kasernert mannskap. Imidlertid har vi lagt inn innsparinger som følge av at vi ved kasernering kan redusere antall befalsvakter med fire personer, samt at noen stillinger på sikt vil falle bort ved naturlig avgang (overgang til pensjon)..

Brann- og redningstjeneste genererer ofte mye overtid, med regelverk fastsatt i sentral særavtale for brann (SFS-2404). Administrasjonen jobber med å få ned overtidskostnadene ved blant annet å se på rutiner og praksis for utrykning/innkalling. På bakgrunn av dette er lønnskostnadene tatt ned med drøye 1 million kroner i 2023, og ytterligere 1 million fra 2024. I tillegg tvinges selskapet til en innsparing som følge av at deflator for 2022 i fremlagt statsbudsjett er på 2,5 %, mens lønnsoppjøret endte på ca. 4 %.

Kjøp av varer og tjenester

I tabell nr. 1 er øvrige driftsutgifter splittet i faste og variable kostnader. Faste kostnader er for eksempel husleie, strøm og renhold, kjøp av administrative tjenester fra Porsgrunn kommune, IUA-Telemark, Skogbranntroppene og Røde Kors, IT-lisenser, drift av nødnett-terminaler etc. Under variable driftskostnader tar drivstoffutgifter og drift og vedlikehold av brannbiler mer enn 1/3 av budsjettet, mens resten går til arbeidstøy, spesialutstyr, diverse forbruksmateriell med mer.

Drift av brann- og redningstjeneste er kapitalkrevende, da det i stor grad kreves dyrt spesialutstyr som i mange tilfeller må kjøpes fra utlandet. Det er vesentlig etterslep på vedlikehold på alle brannstasjonene, og gammelt utstyr krever dyre reparasjoner. For eksempel har en brannbil en avskrivningstid på 20 år, noe som utfordrer driftsbudsjettet i mange år før det er tid for utskifting. Vi har vurdert å redusere avskrivningstiden (og dermed utskiftingstakten) på brannbiler til 15 år, men har foreløpig ikke funnet rom for det i budsjettet selv om vedlikeholdskostnadene da ville blitt vesentlig redusert.

I byggingen av selskapet har det vært et poeng å sørge for at eierkommunene får mest mulig igjen for eierskapet. I stedet for å kjøpe tjenester i privatmarkedet har selskapet derfor inngått avtale med Porsgrunn kommune om kjøp av administrative tjenester. Disse kostnadene er tatt inn under kjøp av varer og tjenester.

Avskrivninger

Investeringer gjort over kapitalbudsjettet avskrives i driftsbudsjettet. Størrelsen på avskrivningene reguleres i budsjettforskriftens § 3-4. Avskrivningene skal være lineære, og starte senest året etter at et anleggsmiddel er anskaffet. For brannstasjoner er avskrivningstiden 50 år, mens brannbiler har en avskrivningstid på 20 år.

Som følge av leveringsutfordringer på både biler og utstyr er det forsinkelser i de budsjetterte investeringene for 2022. Vi har fått levert den nye liften i Porsgrunn, men ut over dette er mye forsinket minst til 2023. Lavere investeringsutgifter gir lavere avskrivninger.

I tillegg til å avskrive de nye investeringene i selskapet har vi også overtatt avskrivningskostnadene for anleggsmidlene som er overført fra eierkommunene. Dette gir vesentlig høyere avskrivningskostnader enn hva investeringsbudsjettet vårt skulle tilsi.

Avskrivninger har etter kommunale regnskapsprinsipper en post og en motpost. Det vil si at nettoeffekten er null. Imidlertid er det avskrivningene som danner grunnlag for beregning av avdrag på lån som brukes til å finansiere investeringene. Dette skal gjenspeile årlig verdireduksjon som følge av slitasje på bygninger og utstyr. Avskrivninger for driftsmidler overtatt fra eierkommunene holdes utenfor i beregningene av avdragsstørrelse, se også avsnitt om avdrag på neste side.

Finansposter

Renteinntekter

Som følge av stort lån, samt at driftstilskudd fra eierkommunene utbetales fire ganger per år, har selskapet tidvis store beløp inntående i banken. Dette gir høye renteinntekter. Disse er estimert til om lag en million kroner i 2023, som er det året hvor vi tar opp størstedelen av lånet til ny brannstasjon, og synkende videre i økonomiplanperioden.

Renteutgifter

Da fjorårets økonomiplan ble lagt frem for representantskapet hadde selskapet en rentesats på lånet vårt på 1,5 %. I budsjettdokumentet la vi inn en rente på 2 % for økonomiplanperioden, da vi antok at 1,5 % ville være noe lavt. Renta vår er i løpet av kort tid økt til 3,7 %, og ser ut til å øke videre.

For økonomiplanperioden har vi lagt til grunn rente på 3,7 %. For at dette skal være realistisk må vi fra neste lånopptak på anbud med lånene våre, og ikke stole på at Kommunalbanken gir oss den

beste renten slik det så ut til tidligere. Vi gjør også alt vi kan for å holde investeringskostnadene på et lavt nivå, sånn at den totale rentebelastningen skal være håndterbar for selskapet.

Avdrag

Selskapet følger kommunelovens prinsipper. Etter kommunelovens § 14-18 om avdrag på lån skal lån til investeringer avdras årlig. Forskrift om lån og lånevilkår mv. for interkommunale selskaper § 3 sier at løpetiden på lån for kapitalformål ikke kan være lenger enn det som er forsvarlig ut fra låneobjektets levetid. Det er i budsjettet forutsatt at investeringenes levetid er den samme som forventet avskrivningstid, og avdragene er dermed budsjettet lik avskrivningene på nye investeringer. Avskrivninger for driftsmidler overtatt fra eierkommunene holdes utenfor i beregningene.

Brutto og netto driftsresultat

Brutto driftsresultat tilsvarer forskjellen mellom driftsinntekter og driftsutgifter inklusive avskrivninger. Det vil si overskudd på årets drift før renter og avdrag.

Fordi selskapet har overtatt anleggsmidler fra eierkommunene uten å betale for dem har vi også overtatt årlige avskrivningskostnader. Som beskrevet i avsnittet om avskrivninger har disse kostnadene en post og en motpost. Det er avskrivningene, som har en motpost lenger nede i budsjett-tabellen, som gjør at brutto driftsresultat for 2023 er negativt.

Netto driftsresultat viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Jf. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) er netto driftsresultat hovedindikator for økonomisk balanse i kommuneøkonomien. Anbefalt nivå på netto driftsresultat som andel av netto driftsinntekter for kommunesektoren er på 1,75 %. Vi kan neppe bruke dette direkte som et måltall for et IKS, men det illustrerer at vi bør tilstrebe et positivt driftsresultat slik at selskapet på sikt kan finansiere en del av investeringene uten å ta opp lån, og også bygge opp en buffer mot uforutsette hendelser.

Disponering av netto driftsresultat

I budsjettet og økonomiplanen er det lagt opp til at netto driftsresultat det enkelte år overføres til disposisjonsfond, for å sikre buffer mot uforutsette utgifter. Tabell nr. 5 viser budsjettet utvikling i fondsbeholdning i økonomiplanperioden.

Tall i 1000 kroner

	R 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025	B 2026
Disposisjonsfond per 1. januar	0	1 962	2 737	2 756	2 793	2 862
Avsetning til disposisjonsfond	1 962	775	18	37	69	46
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Disposisjonsfond per 31.12	1 962	2 737	2 756	2 793	2 862	2 908

Tabell nr. 5, Fondsutvikling per 31.12

Kapitalbudsjettet

Kapitalbudsjettet for Grenland brann og redning IKS bygger på 10-års utskiftningsplaner fra brannvesenene i eierkommunene. Alle planene er gjennomgått på nytt, og de er oppdatert med ny kunnskap om tilstanden på de driftsmidlene vi har, prisstigning på varer og tjenester osv.

Brannvesenet har behov for mye dyrt spesialutstyr som må kjøpes fra utlandet. Valutaendring som og generelt svak krone får derfor konsekvens for pris på biler og utstyr.

Investeringsrammene er oppdatert til 2023-priser, og alle beløp i kapitalbudsjettet er oppgitt inkludert moms. Dette som følge av forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. § 5-5, som sier at kapitalbudsjettet skal inneholde bruttobeløp.

Kapitalbudsjettet for et IKS vedtas på et overordnet nivå, men brann- og redningssjefen ønsker her å vise hvordan investeringsmidlene er fordelt på ulike prosjekter. Ny brannstasjon i Bamble har fått en egen ramme vedtatt av representantskapet i budsjettsaken fra 2020, mens øvrige investeringer er fordelt på hovedkategorier med rullerende ramme.

Som følge av stor renteøkning, og med dette en vesentlig økning i kapitalkostnader, har vi skjøvet en del investeringer utover i tid sammenlignet med økonomiplan 2022-2025. Vi har også tatt to planlagte investeringer helt ut av budsjettet, da vi ser at vi med utvidelse av selskapet med Kragerø og Skien sannsynligvis kan få til et større samarbeid om ressurser. Dette gjelder en bil til overordnet beredskapsvakt, en såkalt «01-bil», og en ny flerbruksbil til erstatning for den som i dag står i Brevik.

Tall i 1000 kroner

	R 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025	B 2026
Ny brannstasjon i Bamble	5 564	49 000	145 000	0	0	0
Brannbiler	157	11 700	4 000	5 000	11 856	7 000
Mindre biler og båter	0	2 450	2 450	625	3 307	1 043
Feierbiler og utstyr	36	5 300	1 700	4 250	2 350	0
IT-systemer, inventar og utstyr	2 638	1 650	1 100	500	500	500
Brann- og redningsmaterieell	888	1 400	1 450	1 200	1 200	1 200
Bygninger	1 134	800	600	600	600	500
Overførte eiendeler fra kommunene	42 026	11 243	16 000	0	0	0
Aksjer og andeler	5	21	50	50	50	50
Sum investeringer	52 448	83 564	172 350	12 225	19 863	10 293

Tabell nr. 6, Kapitalbudsjettet fordelt på investeringsprosjekter

Investeringsprosjekter

Ny brannstasjon i Bamble

HRL Entreprenør har fått kontrakt på byggingen av ny brannstasjon, og arbeidet på tomte er godt i gang. Den nye stasjonen skal stå ferdig i desember 2023, sånn at vi kan starte drift med kasernert mannskap i Bamble fra 1. januar 2024.

Inne i rammen til brannstasjonen er det også avsatt noe midler til etablering av båtplass til erstatning for dagens plass i Brevik.

Brannbiler

I økonomiplanen er det lagt til grunn en ny tankbil i Skien i 2023, tankbil i Drangedal i 2024, mannskapsbiler i Skien og Bamble i 2025 og en mannskapsbil i Porsgrunn i 2026. Disse investeringene er fordelt utover planperioden, sånn at de store investeringene spres noe utover. Alle disse bilene vil være mer enn 20 år gamle på utskiftings- tidspunktet, og krever allerede i dag mye dyrt vedlikehold.

Kort etter denne økonomiplanperioden vil det være behov for nytt høydemateriell (lift eller stigebil) i Kragerø.

Mindre biler og båter

I 2023 planlegger vi å bytte ut en gammel stasjonsbil i Porsgrunn. I tillegg ser det ut til at den nye bilen for overordnet beredskapsvakt («01-bil»), som var forventet levert høsten 2022, likevel ikke vil bli levert før i 2023.

For å spare kostnader har vi i perioden frem til ny brannstasjon i Bamble er på plass valgt å forlenge en leasingkontrakt på dagens «01-bil» der, i stedet for å kjøpe ny som planlagt. Når ny stasjon er på plass vil overordnet beredskapsvakt for Bamble bli håndtert i sammenheng med Porsgrunn og/eller Kragerø, og det vil ikke lenger være behov for denne bilen.

Vi har også valgt å ta ut investeringen i en ny bil i Brevik, som i tillegg til å bli brukt fra Brevik stasjon til skadested i perioden før ny brannstasjon er på plass, var planlagt å brukes som en bil med skitten og ren sone ute på skadested. Bilen som står i Brevik i dag er utslitt, det er derfor svært uheldig at vi ikke har rom for denne investeringen i budsjettet. Vi ser imidlertid at Skien brann- og feievesen tar med seg en slik type bil inn i selskapet, slik at behovet etter at Brevik brannstasjon er nedlagt ikke vil være like stort. Den kortsiktige konsekvensen av å ta investeringen ut av budsjettet er at dersom dagens ikke holder et år til må vi gå tilbake til gammel ordning hvor deltidsmannskapene i Brevik møter direkte på skadested i stedet for på brannstasjonen, med de praktiske og økonomiske utfordringene det medfører.

Et sannsynlig behov for nye brannbåter som følge av nytt regelverk er ikke hensyntatt i budsjettet. Dette må vi eventuelt komme tilbake til representantskapet med så snart problemstillingen er ferdig utredet. Utfordringen er at nye regler krever svært kostbar sertifisering av alle som skal føre båter på over 8 meter i tjeneste, og brannbåtene våre i Brevik og Kragerø er større enn dette. Investering i ny feierbåt er skjøvet noe utover i økonomiplanen, sånn at vi kan se behovet for båter i en helhet.

Feierbiler og utstyr

Som følge av lang leveringstid er investeringene i feierbiler skjøvet en del ut i tid. De nyeste feierbilene i selskapet er fra 2014, det er derfor et stort behov for utskifting. I 2023 er det lagt til grunn av vi får levert 2-3 nye biler.

Feierbiler koster om lag 850.000 kroner per stykk. Dette skyldes strenge krav til HMS, blant annet sikkert skille mellom skitten og ren sone, som følge av kreftfare ved eksponering for sot og giftige stoffer. Ombygging for å tilfredsstill disse kravene utgjør omtrent 1/3 av prisen.

IT-systemer, inventar og utstyr

Kostnadene på denne posten er i hovedsak knyttet til etablering av selskapet. Det er behov for en del nytt inventar og utstyr, noe nødvendig oppgradering på brannstasjonene, et godt IT-system for økonomioppfølging og videre omprofilering av biler og bygninger.

Vi har fått en ekstern tilstandsrapport på brannstasjonen i Porsgrunn, som dokumenterer at lokalene ikke tilfredsstill krav til skitten og ren sone, og at garderobefasilitetene er svært dårlige. Det må settes av penger over tid til å oppgradere disse forholdene.

Brann- og redningsmaterieell

I denne posten ligger diverse utstyr knyttet til beredskap. Det er lagt inn en årlig pott, hvor bruk må planlegges ut fra hvor det er størst behov.

Ombygging og påkostning bygg

Selv om selskapet i hovedsak leier bygg vil det være behov for ombygginger, inventar og utstyr som ikke dekkes av byggeier. Årlig pott er satt av, og prioriteringer må gjøres innenfor denne rammen.

Overførte eiendeler fra kommunene

Dette er brannbiler og utstyr som er overført fra eierkommunene i forbindelse med etableringen av selskapet eller fremtidig inntreden. Verdien av disse eiendelene må bokføres i selskapets regnskap, og er derfor en del av kapitalbudsjettet.

Aksjer og andeler

Alle organisasjoner med pensjon i KLP må betale et årlig egenkapitalinnskudd. Dette føres i kapitalregnskapet, men må finansieres med overføring fra drift.

Finansiering av investeringene

I denne økonomiplanen er det ikke lagt opp til egenfinansiering av investeringene ut over salg av gamle anleggsmidler. Rammene for det enkelte prosjekt er oppgitt inkludert moms, slik at momskompensasjon vil inngå som en del av fellesfinansieringen. For øvrig er investeringene tenkt finansiert ved bruk av lån. På sikt bør deler av årlig netto driftsresultat gå til finansiering av mindre investeringer.

Tabellen under viser planlagt finansiering av investeringene for perioden 2023-2026.

Tall i 1000 kroner

	R 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025	B 2026
Finansieringsbehov	52 448	83 564	172 350	12 225	19 863	10 293
Overførte eiendeler fra kommunene	42 026	11 243	16 000	0	0	0
Momskompensasjon	1 424	14 455	31 270	2 445	3 973	2 059
Overføring fra drift	5	21	50	50	50	50
Salg av anleggsmidler	0	1 000	1 300	800	200	0
Bruk av lån	8 993	56 845	123 730	8 930	15 640	8 184
Sum finansiering	52 448	83 564	172 350	12 225	19 863	10 293

Tabell nr. 7, Finansiering av investeringene

Det er lagt til grunn at vi kan selge gamle biler ved kjøp av nye, men som følge av høy alder og begrenset marked for brannbiler vil salgssommene være lave.

Gjeldsutvikling

Selskapets gjeld vil i stor grad være knyttet til fremdrift på bygging av ny brannstasjon i Bamble, samt utskifting av større biler (ref. avsnitt om brannbiler).

Vedtatt låneramme i selskapsavtalen er 220 millioner kroner. Heller ikke når vi tar med nødvendige investeringer i Skien vil vi nå dette taket i løpet av økonomiplanperioden.

I selskapsavtalen er det åpnet for at selskapet ved behov kan ta opp likviditetslån. Det er ikke lagt opp til dette i budsjettet.

Utviklingen i gjeld gjennom økonomiplanperioden er vist i tabell nr. 8.

Tall i 1000 kroner

	R 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025	B 2026
Låneopptak	10 920	56 845	123 730	8 930	15 640	8 184
Avdrag	0	820	-1 847	-6 887	-8 347	-9 101
Gjeld per 31.12	10 920	66 945	188 828	190 872	198 165	197 248

Tabell nr. 8, Gjeldsutvikling per 31.12 i budsjettåret